

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN VĂN LINH

TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
CHƯƠNG “CƠ THỂ VÀ MÔI TRƯỜNG”
(SINH HỌC 12 – TRUNG HỌC PHỔ THÔNG)

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên – 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

TRẦN VĂN LINH

**TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
CHƯƠNG “CƠ THỂ VÀ MÔI TRƯỜNG”
(SINH HỌC 12 – TRUNG HỌC PHỔ THÔNG)**

Chuyên ngành: LL&PPDH SINH HỌC

Mã số: 60140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Cán bộ HDKH: PGS.TS NGUYỄN VĂN HỒNG

Thái Nguyên – 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả trong luận văn là hoàn toàn trung thực chưa từng được công bố trong một công trình khoa học nào khác.

Thái Nguyên, tháng 3 năm 2015

Tác giả luận văn

TRẦN VĂN LINH

Xác nhận

của BCN khoa chuyên môn

Xác nhận

của cán bộ hướng dẫn khoa học

PGS.TS Nguyễn Văn Hồng

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo - PGS.TS Nguyễn Văn Hồng đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi hoàn thành khóa luận tốt nghiệp Thạc sỹ.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo thuộc bộ môn Phương pháp giảng dạy Sinh học, khoa Sinh - KTNN trường ĐHSP - ĐH Thái Nguyên, các thầy, cô giáo và học sinh các trường THPT thuộc huyện Phục Hòa, tỉnh Cao Bằng đã giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài khóa luận.

Học viên

TRẦN VĂN LINH

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Bảng chữ viết tắt	iii
Mục lục	iv
Danh mục các bảng	v
Danh mục các hình	v
MỞ ĐẦU	1
I. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI	1
II. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU	2
III. GIẢ THUYẾT KHOA HỌC	2
IV. ĐỐI TƯỢNG VÀ KHÁCH THỂ NGHIÊN CỨU	2
4.1. Đối tượng nghiên cứu	2
4.2. Khách thể nghiên cứu	2
V. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU	2
VI. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	3
6.1. Các phương pháp nghiên cứu lí thuyết	3
6.1. Các phương pháp nghiên cứu thực tiễn	3
6.3. Phương pháp xử lí số liệu	3
VII. GIỚI HẠN, PHẠM VI NGHIÊN CỨU	3
7.1. Giới hạn nghiên cứu	3
7.2. Phạm vi nghiên cứu	3
VIII. NHỮNG ĐÓNG GÓP CỦA LUẬN VĂN	3
IX. CẤU TRÚC NỘI DUNG LUẬN VĂN	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1. Dạy học theo dự án	5
1.1.1. Dự án và dự án học tập	5

1.1.2. Quan niệm về dạy học theo dự án	7
1.1.3. Mục tiêu của dạy học theo dự án	9
1.1.4. Đặc điểm của dạy học theo dự án	9
1.2. Khái lược về tình hình nghiên cứu và triển khai dạy học theo dự án	12
1.2.1. Tình hình nghiên cứu và triển khai dạy học theo dự án trên thế giới	12
1.2.2. Tình hình nghiên cứu và triển khai DHTDA ở Việt Nam	13
1.3. Dạy học theo dự án và đổi mới phương pháp dạy học ở nước ta	14
1.4. Định hướng đổi mới phương pháp dạy học ở nước ta	16
1.5. Vai trò của GV và HS trong dạy học theo dự án	18
1.6. Ưu điểm và hạn chế của DHTDA	19
1.7. Điều kiện để thực hiện dự án có hiệu quả	20
1.8. Mối quan hệ giữa DHTDA với các PPDH, các hình thức tổ chức dạy học khác trong quá trình tổ chức dạy học	22
1.9. Dạy học theo dự án và vấn đề hình thành, phát triển năng lực HS	23
1.10. Đánh giá trong dạy học theo dự án	29
Kết luận chương 1	32
Chương 2: TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN	33
CHƯƠNG “CƠ THỂ VÀ MÔI TRƯỜNG”(SH12 – THPT)	
2.1. Phân tích chương trình Sinh học 12	33
2.1.1. Cấu trúc chương trình sinh học 12	33
2.1.2. Mục tiêu chương trình sinh học 12	33
2.1.3. Nội dung chương trình sinh học 12	33
2.1.4. Vị trí, cấu trúc, mục tiêu, nội dung, vị trí phần Sinh thái học (SH12-THPT)	34
2.2. Tổ chức DHTDA chương “Cơ thể và môi trường” (SH 12 – THPT)	35
2.2.1. Một số nguyên tắc cần quán triệt khi vận dụng DHTDA trong	36

dạy học chương “Cơ thể và môi trường” (SH 12 – THPT)	
2.2.2. Quy trình tổ chức dạy học theo dự án trong dạy học chương “Cơ thể và môi trường” (SH 12 – THPT)	39
2.2.3. Một số kỹ năng cần hình thành cho HS trong DHTDA	44
2.2.4. Một số lưu ý khi hướng dẫn HS học theo dự án	47
2.3. Các nội dung tổ chức DHTDA trong chương “Cơ thể và môi trường”	48
2.3.1. Tổ chức DHTDA trong giờ dạy học kiến thức mới	48
2.3.2. Tổ chức DHTDA trong hoạt động ngoại khóa	51
Kết luận chương 2	54
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	55
3.1. Mục đích thực nghiệm sư phạm	55
3.2. Tổ chức thực nghiệm sư phạm	55
3.2.1. Phương pháp thực nghiệm sư phạm	55
3.2.2. Đối tượng thực nghiệm	55
3.2.3. Nội dung thực nghiệm	57
3.3. Kết quả thực nghiệm sư phạm	57
3.3.1. Kết quả phân tích về mặt định lượng	57
3.3.2. Kết quả phân tích về mặt định tính	61
Kết luận chương 3	68
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	68
1. Kết luận	68
2. Đề nghị	69
TÀI LIỆU THAM KHẢO	70
PHỤ LỤC	73

BẢNG CHỮ VIẾT TẮT

STT	VIẾT TẮT	VIẾT ĐẦY ĐỦ
1	DAHT	Dự án học tập
2	DHTDA	Dạy học theo dự án
3	ĐC	Đối chứng
4	GD&ĐT	Giáo dục và Đào tạo
5	GV	Giáo viên
6	HS	Học sinh
7	PPDH	Phương pháp dạy học
8	TN	Thực nghiệm
9	THPT	Trung học phổ thông
10	TTN	Trước thực nghiệm
11	STN	Sau thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Thống kê điểm số các bài kiểm tra trong thực nghiệm	57
Bảng 3.2. Bảng tần suất điểm (%)	58
Bảng 3.3. Bảng tần suất hội tụ tiến ($f\% \nearrow$)	59
Bảng 3.4. Kiểm định \bar{X} điểm trắc nghiệm	60
Bảng 3.5. Phân tích phương sai điểm trắc nghiệm	61
Bảng 3.6. Phân tích kết quả thăm dò ý kiến GV	63
Bảng 3.7. Phân tích kết quả thăm dò ý kiến HS	65

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Đặc điểm của dạy học theo dự án	11
Hình 3.1: So sánh kết quả học tập của lớp ĐC và TN	56
Hình 3.2. Biểu đồ tần suất điểm các bài kiểm tra lớp TN và lớp ĐC	58
Hình 3.3. Đồ thị tần suất hội tụ tiến điểm các bài kiểm tra	59

MỞ ĐẦU

I. Lý do chọn đề tài

- Đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) trong trường phổ thông đã được coi là chìa khóa để nâng cao chất lượng dạy học. Xu thế đổi mới PPDH ở nước ta hiện nay là chống lại thói quen học tập thụ động, phải phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo ở người học, hướng vào việc tăng cường sự tự tìm tòi khám phá tri thức từ phía người học.

- Phần “Sinh học sinh thái học”(Sinh học 12 - THPT) [2]; [3] có nhiều kiến thức mới, hiện đại và có rất nhiều kiến thức liên quan đến thực tiễn sản xuất, đời sống, bảo vệ sức khỏe và bảo vệ môi trường thiên nhiên. Vì thế, khi dạy - học phần này, đòi hỏi cần phải có những phương pháp dạy học phù hợp, để giúp người học vừa chủ động chiếm lĩnh được các kiến thức, vừa hình thành và phát triển được các năng lực cần thiết và năng lực nghiên cứu khoa học, năng lực tư duy là những năng lực rất cần thiết trong số đó.

- Dạy học theo dự án (DHTDA) [4] là vấn đề còn mới mẻ đối với nhiều thầy, cô giáo đang dạy học ở trường phổ thông. DHTDA hướng người học đến việc chủ động chiếm lĩnh những kiến thức và hình thành những kỹ năng, những năng lực cần thiết. Trong DHTDA, người học phần lớn làm việc theo nhóm để thực hiện một nhiệm vụ học tập phức hợp theo sát chương trình học, có phạm vi kiến thức liên môn, có sự kết hợp giữa lý thuyết, thực tiễn và thực hành. Nhiệm vụ này được người học thực hiện với tính tự lực cao trong toàn bộ quá trình học tập. Qua thực hiện các DAHT, người học sẽ nâng cao năng lực làm việc, năng lực sáng tạo, năng lực tư duy sâu để giải quyết các vấn đề phức hợp, rèn luyện tinh thần trách nhiệm và khả năng làm việc hợp tác,v.v. Như vậy, vận dụng DHTDA trong dạy học sẽ đáp ứng được yêu cầu đổi mới PPDH hiện nay của Đảng, Nhà nước và của Ngành Giáo dục nước ta.